

найближчу і віддаленішу. А для цього необхідні численні моменти саморуку, саморозвитку дитячого мислення. Особливості використання механізмів уяви призначені для оцінювання не продукту творчої діяльності літератури уяви молодших школярів, а якості самих способів створення образів. Переживши задоволення від творчого процесу і його результатів, «пройшовши через успіх», дитина потім прагне знову і знову пережити ці емоційні стани.

Отож, величезну увагу необхідно приділяти онтогенезу потенційно обдарованих творчо дітей, бо математична співвідносність таких величин, як площа України та кількість її населення і відсутність нобелівських лавреатів у порівнянні з такими ж критеріями розвитку стосовно європейських країн, самі по собі говорять про те, із якою насправді увагою нашої нації необхідно як слід поринути у проблеми розвитку такого компоненту розвитку особистості як творчість. Дитинство людини, якщо воно «інструментовано» дорослими таким чином, що розвиває пізнавальну активність дитини на доступному для неї рівні, не лише забезпечує оволодіння потрібними для повсякденного життя вміннями і навичками, розвиває звичку до буденного трудового зусилля, але і заохочує через гру, посильну працю та інші заняття досягнення результату, який ще не зустрічався в її практиці, а він виявляється важливою сходинкою до наступного успішного руху – до вершини розвитку як суб'єкта діяльності.

Список використаних джерел:

1. Андерсон М. Когнітивна психологія – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.klex.ru/li7>
2. Виготський Л.З. Гра та її роль у психічному розвитку дитини Питання психології. – 1966. – № 6. – С. 62–76.
3. Ейнштейн А. Зібрання наукових праць під ред. Тамма І.Є. та ін. Т. IV, статті, рецензії, листи Еволюція фізики Некролог Пам'яті Пауля Еренфеста. – М.: Наука 1967. – С. 600.
4. Ефроїмсон В.П. Генетика геніальності – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.litmir.me/br/?b=598722&p=1>
5. Штомпка Пйотр Культурна травма в посткомуністичному суспільстві – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/636054/>

ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Плакса О.М.

(Полтава, Україна)

Однією з найактуальніших проблем сучасності є взаємодія людини з природою. Важливим аспектом у вирішенні проблеми збереження природних ресурсів є освіта людей в галузі навколишнього середовища, екологічне виховання всього населення, а особливо підростаючого покоління. Екологічна проблема трансформується в проблему перетворення стихійного впливу людини на природу. Така взаємодія може бути здійснена при наявності в кожній людині достатнього рівня екологічної культури, екологічної свідомості, формування яких починається з раннього дитинства і продовжується протягом життя.

Діти середнього шкільного віку повинні розуміти, що природа існує не поза нами. Природа – це ми самі, ми незримо, але нерозривно пов'язані з нею. Від цих зв'язків залежить наше здоров'я, життя та настрої. Діти повинні усвідомити, що природа – не майстерня, де зібрано усе для використання людиною, а живе ціле, з яким ми органічно пов'язані. Саме таке ставлення до навколишнього середовища зумовлює відчуття радості від спілкування з природою [1, с. 5]. Навчившись милуватися, любити і берегти довкілля, дитина буде милосердною, доброю, співчутливою до всіх і до всього.

Сучасні діти вступають в епоху не лише бурхливого розвитку науки та техніки, але й негативних наслідків науково-технічної революції і демографічного вибуху. Дедалі більше забруднення атмосфери, гідросфери та літосфери, накопичення величезних об'ємів відходів людської діяльності при одночасному виснаженні майже всіх видів природних ресурсів призвели до розвитку екологічної кризи. Людству потрібна нова філософія життя, висока екологічна культура і свідомість.

Сьогодні в усіх розвинених країнах світу екологічна культура стає невід'ємною частиною функціональної грамотності населення. На сьогодні екологічне виховання дітей є великою проблемою, бо, здебільшого, діти не замислюються над проблемами екології, природи та біосфери в цілому. Екологія наразі знаходиться в критичному стані, і тому в першу чергу саме дітей та підлітків необхідно орієнтувати на збереження природи, природних ресурсів, екологічного стану Землі. Адже молодь – це наше майбутнє, їм жити на цій планеті і слідувати за її екологічним станом, і тому в першу чергу їх потрібно виховувати екологічно свідомими.

Сьогодні у сфері екологічної освіти та виховання дітей залишається актуальною проблема невідповідності екологічних знань дітей їхній поведінці по відношенню до природи. Адже будь-яка діяльність людини безпосередньо або опосередковано впливає на стан природного середовища. Екологічно доцільна поведінка молоді є системою свідомо керованих дій і вчинків у сфері взаємодії з довкіллям, метою якої є узгодження потреб особистості з вимогами збалансованого розвитку суспільства. Поведінка особистості значною мірою залежить від виховання, яке в свою чергу є великою рушійною силою вдосконалення та розвитку особистості. Таким чином, у дітей розвивається «екологічна совість», що змушує формулювати для себе моральні зобов'язання, здійснювати оцінку вчинків щодо об'єктів природи [2, с. 3].

Людині слід навчитися оцінювати стан навколишнього природного середовища, приймати адекватні та раціональні рішення для поліпшення його, передбачати небажані наслідки своєї діяльності, щоб не допускати шкідливих впливів у всіх видах суспільно-трудової діяльності. Привчати до природоохоронного бачення варто ще в дитячих садках, загальноосвітніх школах й продовжуватися у вищих навчальних закладах. Вже з раннього віку дитина не повинна займати пасивну позицію, а приймати активну участь.

Метою природоохоронної освіти на цьому етапі є формування розуміння того, що рослини і тварини є живими істотами, які вимагають певних умов життя, поняття про природу як спільну домівку для рослин, тварин та людину, яку треба оберігати і охороняти.

Корисними та доступними джерелами екологічної інформації є різні пізнавальні книги (енциклопедії, словники, підручники, посібники тощо), які можна придбати або знайти в бібліотеці [4, с. 9].

Бережне ставлення до природи починається із спілкування дітей з рослинним і тваринним світом. Із задоволенням і відчуттям корисності своєї праці школярі доглядають за деревами, квітами на клумбах, працюють на присадибних ділянках. Власна праця, догляд за рослинами і тваринами підвищує дієвість екологічного виховання дітей, сприяє перетворенню знань в екологічні переконання.

Свого часу К.Д. Ушинський писав про те, що логіка природи найдоступніша і найкорисніша для дітей. Цю ідею педагога застосував В.О. Сухомлинський і відзначив, що природа – величезної ваги виховний фактор, що накладає свій відбиток на весь характер педагогічного процесу. Він разом з учителем домагався того, щоб перші наслідки своєї розумової праці дитина відчула під час активної взаємодії з природою.

Вирішити проблему екологічного виховання значно складніше, ніж удосконалити систему екологічної освіти. Якщо екологічна освіта людини визначається сукупністю її знань про особливості взаємодії суспільства з природою, то екологічне виховання має набагато складніший зміст. Воно, крім екологічних знань, охоплює широкий спектр найрізноманітніших людських якостей і характеристик, певний світогляд і

світосприйняття, моральні, правові, екологічні, соціальні принципи та норми. Тому воно не може бути окремо від естетичної, моральної, правової освіти та виховання [5, с. 201].

Важливою ланкою системи екологічної освіти та виховання є позашкільні освітньо-виховні заклади. Позашкільне екологічне навчання проводиться в еколого-натуралістичних центрах, Палацах дітей та юнацтва, Будинках дитячої творчості, станціях юних натуралістів. У цих закладах пропонують більш різноманітні форми екологічної освіти і виховання, ніж у школі. Однак, у програмах позашкільної освіти і виховання все ж недостатньо уваги приділяється проблемам вичерпності природних ресурсів, використання води, пошуку альтернативних джерел енергії; проблемам збору, сортування, складання та утилізації сміття; перенаселення та голоду на планеті; проблемам, пов'язаним з втручанням за допомогою методів генної інженерії у природні генотипи рослин і тварин, виробництвом продуктів з генетично модифікованих організмів; проблемами екології міста тощо. Крім того, такі натуралістичні центри відвідуються окремими дітьми, які мають відповідний інтерес до природничих дисциплін. Отже, позашкільна екологічна (скоріше біологічна) освіта є вибірковою, подекуди елітарною, немасовою [6, с. 30].

Подолання екологічної кризи в сучасному світі залежить від морального вдосконалення людини, її культури і відносин із природою та іншими людьми. Якщо люди в найближчому майбутньому не навчаться дбайливо відноситися до природи, вони знищать себе. А для цього треба виховувати екологічну культуру і відповідальність.

Список використаних джерел:

1. Антонєць М. Гуманізм педагогічних нововведень В.О. Сухомлинського / М. Антонєць // Початкова школа. – 1997. – №9. – С. 35–38.
2. Бабанський Ю.К. Проблемне обучение как средство повышения эффективности учения школьников / Ю.К. Бабанський. – Ростов н. Д, 1970.
3. Ермаков Д.С. Екологічне образование: мнение экспертов и школьников / Д.С. Ермаков, Ю.П. Петров // Социологические исследования. – 2004. – № 9. – С. 64–67.
4. Ильина А. Несколько советов по организации экологического воспитания / А. Ильина // Директор школы. – 1997. – № 6. – С. 58–62.
5. Сухомлинський В. О. Народження громадянина // Вибр. тв.: У 5 т. – К, 1987. – Т. 3. – С. 300.
6. Яницький О.Н. Екологічна ретроспектива: 1985-2004 гг. / О.Н. Яницький // Общественные науки и современность. – 2005. – № 4. – С. 26–36.

ВИХОВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ МАЙБУТНІХ КРАВЦІВ ЗАСОБАМИ ПРОБЛЕМНО-ПРОЕКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Полішко Ю.С.
(Полтава, Україна)

Нові парадигми в професійно-технічній (професійній) освіті направлені на розвиток перш за все гуманістичних якостей особистості, розвиток її потенціалу як людини мислячої й творчої, яка усвідомлює свою причетність до глобального творення і цим є гордою за своє буття, що наголошується у «Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» (2013), Законі України «Про вищу освіту» (2014), «Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» (2015). Головне завдання сучасного педагога духовно оздоровити сучасне суспільство, побудувати його на принципах загальнолюдської моралі: правди, любові, справедливості, патріотизму та національної свідомості, доброти, етнічної толерантності, працелюбності, поважливого ставлення до старшого покоління, бережливості та інших добродієностей [7].